

Predmet: Tuzlanska kolona (opt. Ilija Jurišić)

Apelacioni sud u Beogradu – Odeljenje za ratne zločine

Broj predmeta: KŽ1Po2 br. 3/13

Sastav veća: sudije Omer Hadžiomerović (predsednik veća), Sonja Manojlović, Nada Hadži Perić, Sretko Janković i Miodrag Majić (članovi veća)

TRZ: Milan Petrović

Branioци: advokat Đorđe Dozet, advokat Vanja Dozet

Pretnes: 23.09.2015.

Izveštaj: Marina Kljaić, posmatrač FHP-a

Prvostepenom presudom u ponovljenom postupku, okrivljeni Ilija Jurišić je oglašen krivim zbog krivičnog dela upotrebe nedozvoljenih sredstava borbe iz člana 148 KZJ i ponovno osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina. Protiv ove presude žalbu su izjavili branioци okrivljenog. Odlučujući o žalbama, drugostepeni sud je odlučio da otvori pretnes i neposredno ispita sudskog veštaka vojne struke Mileta Stojkovića i veštaka za informacione tehnologije Slobodana Jovičića, čiji je predmet veštačenja bila obrada video- i audio-snimaka izlaska kolone i početka pucnjave.

Ispitivanje veštaka vojne struke Mileta Stojkovića

Veštak je u svemu ostao kod datog nalaza i mišljenja. Naveo je da prilikom izlaska vojne kolone iz Tuzle, raspored vojnika u koloni nije bio sa puškama na gotovs, a da raspored pripadnika TO i milicije nije bio kao za obezbeđenje mirnog izlaska vojne kolone. Akciju koja je izvedena na vojnu kolonu ocenio je kao diverzantsku akciju koja je bila smišljena i razrađena prema tadašnjim borbenim pravilima. Obzirom da se deјstvovalo po glavnini kolone, ova akcija ima zasedno deјstvo. Govoreći o tehničkim preprekama koje su bile postavljene na pravac kretanja kolone, objašnjava da je njihova uloga dvojaka: da usmere kretanje kolone u željenom pravcu i da zaustave kolonu. Nije našao dokaze da su ta sredstva korišćena za presecanje kolone. Prepreke služe da se onemogući razvoj kolone iz marševskog u borbeni poredak, jer bi u tom slučaju prestao da funkcioniše pripremljeni sistem vatre. Grupa ljudi iz vrha vlasti Tuzle je bila na čelu kolone. U takvoj situaciji se deјstvuje po sredini kolone. Kako je u konkretnom slučaju propušten početak kolone, to je učinjeno da se ti ljudi sačuvaju. Mile Dubajić je, u cilju obezbeđenja kolone, mogao da predstavnike vlasti rasporedi duž čitave kolone, što nije učinio. Raspored snaga TO i milicije je teoretski mogao biti postavljen i u cilju odvracanja, mada smatra da nije bilo namere odvracanja već da se radilo o smišljenoј akciji za napad koju je isplanirao Krizni štab Tuzle - ovo posebno imajući u vidu nastupele posledice, sa velikim brojem stradalih vojnika i velikim uništenjem materijalnih sredstava. Sama priroda organizacije, rasporeda pripadnika TO, milicije i sredstava bila je osmišljena u cilju da se vojna kolona razbije i uništi. Smatra da je postojala namera napada, na šta ukazuju način i brzina deјstva, te posledice. U konkretnom slučaju, prvi deo kolone bio je borbeni, što je pravilo kada je kolona u nastupanju. Međutim, kada se kolona povlači, na čelo kolone treba da ide pozadinski deo, pa je ovde Mile Dubajić, prilikom formiranja kolone, napravio taktičku grešku. Navode svedoka Nike Jurića prilikom kritičnog događaja („Nemoj da bi ko opalio metak”) veštak tumači kao upozorenje da se ne deјstvuje pre nego što bude dat znak za deјstvo, a na osnovu kasnijeg sleda

dogadaja. Kako nedostaje drugi deo rečenice koju je ovaj svedok izgovorio, veštak ostavlja kao mogućnost da je to bila naredba da se na kolonu uopšte ne otvara vatra. Dežurni u štabu je taj koji prenosi već donetu naredbu, on je ne donosi sâm, a dužan je da je izvrši. Veštak smatra da je odluku za napad mogao da donese samo Krizni štab Tuzle, i na tome je radila grupa ljudi, vršila se procena svih prikupljenih informacija. Tek nakon te ocene komandant je doneo naredbu. Operativni štab je bio zadužen za sprovođenje naredbe koju je doneo Krizni štab - ovaj štab ne donosi naredbu, već je izvršava. Okrivljeni je kao član Operativnog štaba bio u situaciji da prenese naredbu. Odluka da se napadne kolona sama po sebi nije nedozvoljena odluka. Ona postaje nedozvoljena kada se načinom postupanja krše pravila, npr. kada se dejstvuje po neprijatelju koji je položio oružje. Napad na vojnu kolonu u Tuzli bio bi nedozvoljen samo ako je u pitanju perfidija, a da li su takve namere postojale, veštak nije mogao da utvrdi na osnovu raspoloživog materijala. Sa donetom odlukom o napadu uvek se upoznaju operativci, odnosno starešine jedinica koje će u tome učestvovati. Kada je u Operativnom štabu prisutan komandant, onda dežurni nema komandna ovlašćenja. Veštak je mišljenja da je komandant kasarne Mile Dubajić načinio propuste, jer nije izvršio sve pripreme za marš kolone. Ukoliko je planiran odstupni marš, trebalo je da se ide noću i da Dubajić odredi jasne zadatke o osiguranju kolone. Morao je da predvidi i mogućnost da kolona bude napadnuta, pa da izvrši kompletnu borbenu pripremu. Takođe nije smeo da dozvoli da bude na čelu kolone, već u sredini, kako bi mogao funkcionalno da komanduje. Da je preduzeo sve navedene mere, bilo bi drugačije. Očito je njegova namera bila da što pre izađe i izvuče ljude, verujući da će mirno izaći. Pored svega navedenog, morao je obezbediti i sistem veza u koloni. Imajući u vidu da je deo kolone krenuo pa se vratio u kasarnu, priliom ponovnog kretanja kolone morao je biti daleko oprezniji. Govoreći o samoj akciji koja je izvedena na vojnu kolonu, ocenio je kao vidljivu zasednu akciju, ali smatra da je moguće da Mile Dubajić nije mogao da vidi čitav raspored ljudstva suprotne strane, i da su oni postali vidljivi tek u momentu dejstva, a tada je jedino mogao da naredi da se kolona razvije u strelce i krene u proboj. Zaprečavanje preprekama povratka prvog dela kolone je akcija u sastavu osnovne akcije prepadnog napada na kolonu. Konačno, veštak smatra da se, na osnovu raspoloživog materijala, može zaključiti da je u konkretnom slučaju sve bilo pripremljeno za napad na vojnu kolonu, ali takođe i da je sve bilo u cilju odvracanja, i da je sve konačno izmaklo kontoli. Naredbu koja je izdata već u momentu događaja ocenjuje kao naredbu od malog značaja.